

Dogmaticam & Moralem Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi edito libello proponit. Hanc scilicet Regulam impugnat a me postum Liber 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, in explicatione primi precepti Decalogi, cap. 3. art. 10. Reg. 4. Divini Amoris aliam, non solum tantum in vita, neque tunc solus, cum debet sufficiari, sed sapientia, immo quam frequentissime potest, homo exercita tenetur. Hinc sequi obiectum Anonymous ille, praecepsum amoris Dei obligare semper, & pro semper, siue Christianum hominem, qui unius horum Ipatio viginti annos amoris divini produceret, moralis peccati reum effe, si novemdecim tantum elicit.

Vegan id mihi perperam obiectum. Neque enim Manda-

mentum dictiones Dei obligare semper, & pro semper (ut Scholastici loquuntur) alterius, vel scripti non lethali peccati res esse homines quosquecumque divini amoris actum omittunt, cum elicere possint, sed iis solus, quibus tenentur determinatis temporibus. Si cui homini plenum oblitus simus, eique amorem nostrum, & obsequia devoverimus; omnem illi, quoniam possumus, affidavimus, omnia, quae valamus, officia exhibere debemus occasione data: id observantes, & gratiae animi virum exigit: nec tamen illum graviter offendimus, quoties illi haec officia exhibere negligimus, etiam possumus, nisi in magni momenti rebus, & praecipuis occasionibus, in quibus amicitia probanda, & gratia animi sensus non verbis tantum, sed opere significandus est. Amicum tamen, & benefactorem hominem minus diligimus, quam debemus, nisi observantes, & amicite, gratiae animi testimonia frequentissime ipsi pro viribus exhibemus. Deo totum, quod sumus, debemus, ut Creatori, Conservatori, Redemptori, Benefactori perpetuo, Patri, si de Domino nostro, Remuneratori (ut speramus) a beatissimo Bono, si vere illum ex corde nostro, ex tua anima, & ex omnibus viribus diligamus. An vero Deum ex corde, ex tua anima, & ex omnibus viribus diligimus, qui in eius amore se non exercet, quam frequentissime potest? Ad illius quidem amoris perfectionem pervenire in vita mortali non possumus. Maximum illud Mandatum perfecte non impliret nisi in Corlo, ubi Sancti a lege peccati in membris mortalibus manente, animam aggravante, & amoris Domini fervorem imminentem liberari, sine cessatione Deum amant. Sed tandem amor illi perfectus nobis praepictus, ut S. Augustinus doceat Libro De perfectione Iustitiae, Cap. 8. Quotquis ergo perficit, hoc sapiamus, inquit, id est, quotquot perficiuntur, hoc sapiamus, quod nondum perficiuntur, ut illic perfringantur, quo perficie adhuc currimus, ut cum venire, quod perfectum est, quod ex parte est, & destrueris; id est, non jam ex parte sit, sed ex ictu; quia fidelis, & spes iam res ipsa, non qua credatur, & speretur, sed quia videatur, teneturque, succedit: Curitas autem, que in his tribus major est, non auferatur, sed augustinus, & impletur, contemplata, quod creditur, & quod sperabas ad te, in quo plenitudine Curitas praeceptum illud impetratur. Diliges Dominum Deum tuum ex corde tuo, & ex tua anima tua, & ex tua mente tua. Nam cum est adhuc aliquid carnalis concupiscentia, quid vel consinendo frenetur, non enim modo ex tua anima diligimus Deum. Non enim caro sine anima concupiscat, quoniam caro concupiscente dicitur, quia carnaliter anima concupiscat. Tunc erit Iustus sine ullo malo peccato, quando nulla lex erit in memoria eius repugnans legem eius, sed proſus recte corde, tota anima, tota mente diligat Deum, quod est primum summumque praeceptum. Cur ergo non praeparetur homini ista perfectio, quoniam eam non habita vito habeat? Non enim recte currit, si quo curandum est, nesciat. Quomodo autem sciretur, si nullus praeceptum offendatur? Sic ergo curramus, ut comprehendamus, Omnes enim, qui recte currunt, comprehendunt: non sicut in a. genti theorici, omnes quidem currunt, sed unus accipit palmarum. Corramus credendo, sperando, desiderando: curramus corporis castigando, & elemosynas in bonis dandis, malisque ignorando, biliariter, & ex corde faciendo, & curramus vires ut adveniatur oratio & sic audiamus praecepta perfectionis, non curere negligamus ad plenitudinem caritatis. Quis fine temerarie dixerit, hanc doctrinam ad deformationem adgreditur? Qui dixerit, ad proximam redi non posse? Quis nimium severam esse iuste queratur? Quid facilius, quam diligere Deum, cujus infinita bonitas, & pulchritudinis illecebra, qui gratias ad se diligendus necessarius nobis affatus subministrat? Quid suavis, quam amare Deum supra modum amabilem, qui delicias incredibilis in animos ipsius diligentem diffundit? Jugum eius suave est, & onus eius leve: Non sarcina onera, inquit S. Augustinus, sed ales volatur. Si nihil amaritibus difficile est, amor Dei difficilis videri non potest nisi illis hominibus, qui felici experimento non didicerant, quid sit Deum diligere. Si divini amoris actus, quam frequentissimum possumus, non elicimus, ingemiscere debemus, quod Deum nostrum, ut per et, non amemus. Ingredi oportet in Cor factum Iesu Christi, ut cor nostrum igne illo divino ascendatur, quem venit mittere in terram, & quo nos ardore vult, ut iudeat. Ita fieri, ut in amore Dei

proficiamus. Peinde (inquit S. Augustinus Libro de Spiritu, & Litera, cap. 36.) hoc primum praeceptum iusti, quo iubemus diligere Deum ex ictu, & ex ictu mente, in illa vita implebitur, cum viadimus facie ad faciem. Sed ideo nobis hec eis nunc praeceptum est, ut admoveamur quid sive exposcer, quo spem primitur, & obliuiscendo, qua retro sunt, in que anteriora nos extende debamus. Ac per hoc, quantum mihi videtur, in ea que perficienda est, iustitia mulum in vita ille proficit, qui quam longe sit a perfectione iustitiae proficiendo cognovit. Vale, VIR CLARISSIME. Deique amorem mihi ad Altare sanctum a Deo adprece.

Littera Parisorum.

EPISTOLA LXXVIII.

Graviter peccant, qui cum peccati lethalis affectu Missam audirent Dominicis, Fessis que diebus.

CLARISSIMO VIRO.

Graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificio Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Peccat proculdubio, qui Missam audiret cum peccati lethalis affectu quavis die, sed gravior peccant, qui Dominicus, & Fessis diebus, ratione praecepti, qui factos illos dies, sequi ipsos in illis sanctificare tenentur, & in Deo quiescere: quod illi certe non praestant, qui peccati mortali effectus non depauperant. Deum sine attentione orare, peccatum est. Quoniam & Iacobus, qui breviarium ex laudabilis confutendone recitat, coram Deo reus est, si fit voluntarie distractus; non tamen lethalis peccati reus est, quia non obligavit ad recitationem Breviaris. Sed Clericus in majoribus Ordinibus constitutus, vel Beneficiatus, lethali ter peccat, si partem notabilium Officiorum divini sine attentione recitat, quia ad ejus recitationem Ecclesia praecepto adstrictus est. Idem ferendum est judicium de auditio Missae cum peccati lethalis affectu. Peccant, qui cum dispositione tanta prava Missam audirent & profitis diebus, sed gravior peccant, qui se illam audiret diebus Dominicis, & Fessis, quibus auditio Sacri ad Ecclesia praecepta est.

Si res ita se habeat (inquit Anonymous) ab auditio Missae diebus Dominicis, & Fessis prohibendo sunt, quoniam in peccati mortali affectu perseverant: immo die Paschatis ejiciendi sunt ad Ecclesia, quicunque Abfolutione, & Communione indigni judicantur a Sacerdote, spud quem peccata sua defuderant.

In ipsa illatio Immo adhortari eos oportet, ut peccati deponant affectum, & Missam recte, ut pereat: in capitulo concupiscente dicitur, quia carnaliter anima concupiscat. Tunc erit Iustus sine ullo malo peccato, quando nulla lex erit in memoria eius repugnans legem eius, sed proſus recte corde, tota anima, tota mente diligat Deum, quod est primum summumque praeceptum. Cur ergo non praeparetur homini ista perfectio, quoniam eam non habita vito habeat? Non enim recte currit, si quo curandum est, nesciat. Quomodo autem sciretur, si nullus praeceptum offendatur? Sic ergo curramus, ut comprehendamus, Omnes enim, qui recte currunt, comprehendunt: non sicut in a. genti theorici, omnes quidem currunt, sed unus accipit palmarum. Corramus credendo, sperando, desiderando: curramus corporis castigando, & elemosynas in bonis dandis, malisque ignorando, biliariter, & ex corde faciendo, & curramus vires ut adveniatur oratio & sic audiamus praecepta perfectionis, non curere negligamus ad plenitudinem caritatis. Quis fine temerarie dixerit, hanc doctrinam ad deformationem adgreditur?

Jugum eius suave est, & onus eius leve: Non sarcina onera,

inquit S. Augustinus, sed ales volatur.

Quod graviter peccare non dixi, qui cum lethalis peccati affectu Missam audit Dominicis, Fessisque diebus, propterea quod Missam audierat, sed quo non audierat ut oportet: quod Religionis actum praeceptum irreligio exerceat: quod occursus habens plenos adulterii, & incelsibiles delicti, vel animi ira, odio, ultriosive libidine adversus proximum flagrantem, ambitionis, avaritiae, vel invidiae fluctus affluenter, criminosis cogitationibus, & pulchritudinis illecebra, qui gratias ad se diligendus necessarius nobis affatus subministrat? Quid suavis, quam amare Deum supra modum amabilem, qui delicias incredibilis in animos ipsius diligentem diffundit? Jugum eius suave est, & onus eius leve: Non sarcina onera, inquit S. Augustinus, sed ales volatur. Si nihil amaritibus difficile est, amor Dei difficile videri non potest nisi illis hominibus, qui felici experimento non didicerant, quid sit Deum diligere. Si divini amoris actus, quam frequentissimum possumus, non elicimus, ingemiscere debemus, quod Deum nostrum, ut per et, non amemus. Ingredi oportet in Cor factum Iesu Christi, ut cor nostrum igne illo divino ascendatur, quem venit mittere in terram, & quo nos ardore vult, ut iudeat. Ita fieri, ut in amore Dei

VARIARUM EPISTOLARUM.

569

peccatis est: sed cooptissem praeferiam sacerdotum Myleriorum celebrationi exhibens non iustit: Sacerdotio Sacerdotio attendo, & penitenti animo interesse necesse est. Nec tamen praeceptum non impleri ab eo dixerim, qui cum peccati mortali affectu Dominicis, ac fessis diebus Missam audit: Impletur exterius, & secundum literam, non impletur secundum spiritum: non impletus ut operetur Deus & Ecclesia, volum; ut opus sit ad fructum spirituale ex sacrificio propitiatorio percependum: Deus enim veniam impunitus habens non tribuit.

Inaniter vero obiectum Anonymous, ex propositione nostra sequi totum peccatorum esse reos homines, qui in peccati mortali affectu perseverant, quot Missa tota orbe Christiano celebrantur, quis nulla illa est ad quam relationem non habeant offertures pro modo suo, atque viciniam: five vigilent, five dormiant, & quicquid agant, etiam acta criminis perpetrant morte digna, Regnoque Dei claudentia.

Error quippe dominandus est, siere, quod Anonymous ille propagat, Christianos omnes, quoniam sine in statu, quicquid agant, five Deum laudent, five mortaliter pacent, five vigilent, five dormiant, etiam cum mortericibus, & concubinis, sacerdotum Missa Sacrificium cum Sacerdotibus omnibus ubiqui celebrantibus offerit, idemque pro illis ubique offert: ita ut illius vere sint participes, illud nempe signatum facta Synodus Tridentina refellit fessi 22. cap. 2. docens: Sacrificium illud ut propitiatorium esse, per ipsamque fessi, ut si cum vero corde, & recta fide, cum mea, & reverentia, conste, ac panitentes ad Deum accedamus, misericordiam conseruant, & gratiam inueniamus in auxilio oportuno. Huius enim obtatione placatus Dominus, gratias & dominum-potestentia concedens, & peccata etiam iniquitas dimittit.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Amor. Pet. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

Doctrina nostra circa hoc Mortalis Christianus caput perpetuum, l. 1. ram accusatur novitatis, cum in scriptura facta fundata sit, c. 33. ps. & a Viris Eridutis ante nos propagata, scilicet a Reverendissimo, & Religiosissimo D. Joanne Calisto Episcopo in Amore Panitentes ab Auctore eximiis Operis, quod inferiuntur, Moralis Christiana in Orationem Dominicam, l. 1. art. 4. Sess. 1. Conferences de la Rochelle ch. 5. & suivans.

Quod graviter peccare Christianos, qui cum peccati lethalis affectu Missa Sacrificium Dominicis, & Fessis diebus interfuerint, luculent probavit Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, cap. 5. art. 4. Regula 9. Adversus hanc Regulam inutiliter declamat Anonymous Author scrupulorum Illustrissimo Archiepiscopo Rothmannensi propositorum. Quarit in primis, ut fideli, qui Sacrificio Missa cum peccati lethalis affectu profitis diebus interfuerint, novum peccatum non committant: siquidem non minus inferunt Sacrificium cum Sacerdote illis diebus, nec minus pro ipsi offertur, quam diebus Dominicis, & Fessis.

ti mortalis labe jurare non posse illi se cohabitetur, sub audiendo in mente. Si id mihi licet.

5. Uxorem interrogatum a viro de adulterio, cuius in suspicione vent, non posse absque lethali peccato jurare se non commississe, subaudiendo tacere, Tali die, vel tali loco.

6. Rogatum ab amico, ut de ei mutuo pecuniam, non posse absque lethali peccati resti jurare, se non habere, ut quavis revera habeat, subintelligendo, se non habere, ut de mutuo.

7. Clericum interrogatum ab Exactoribus vestigialium, an deserter merces aliquis, sine peccato mortali jurare non posse, nihil se defere, (Si revera defert) addendo inter se, ex quo debetur vestigia.

8. Reum a judice non legitime interrogatum de criminis quod revera commisit, jurare non posse absque peccato mortali, se illud non commisit, subintelligendo. Eo modo quo iudex interrogat, vel, ut illi iudicio subfert. Non posse pariter telum, qui contra iuris ordinem interrogatur de aliquo delicto, jurare se nescire, intelligendo, ut ubi reuelari tenetur, quavis revera fecit. Qui occidit hominem ad necessarium sui defensionem, vel ex errore, & ignorancia, putans esse feram, aut qui rem alienam surripuit in debiti compensationem, his de factis in iudicio interrogatum, negare non posse sine peccato mortali subintelligendo, se criminis non fecisse. Quamvis enim recentiores quoddam Causitatis laudes, qui juravimus his reuictis, seu restituitionibus mentalibus, & amphiboliis a perjuria, ac lethali criminis excusari docent, prae illis colendo, & diligenda summa veritas est, nec audiendi, qui divinam illius lucem opinionem sicutur tenetibus obnubilare nituntur; quibus convenientia illa S. Augustini verba Lib. contra Mendacium, Cap. 18. Et sunt in eis docti, qui etiam Regulas fidei, & noscitur confituntur, quando debet, quando non debet peccari. O ubi est fontes lacrymarum? Et quid faciemus? Quo ibimus? Ubi nos occulabimur ab ira Veritatis, si non solum negligimus caveri mendacia, sed au-dimus in pueris decera perjurias?

Quod spectus Nobilium, praefertur mulierem; consuetudinem, que familiis precepimus, ut respondente ipsa aedificemus ex officio, vel urbanitate, vel honesti quisip ex causa, illas domo exivisse, subintelligendo, quod nane, vel hebetem dicitur ex exercitu, quamvis domi rovera sit, cum postulantur, vel illas esse in civitate, quia zedes illarum revera in civitate sunt; responderis alius non possunt, nisi pravam illam confundentem omnino improbadant esse, ac damnandam, cum mentiri namquam licet, nec proximum aquivoctionis fallere, etiam ad mortem aliquis impediendam necessaria videatur equivocatio aliqua, vel refutatio mentalis, ut S. Augustinus docet Lib. contra Mendacium, Cap. 18. Utus enim homo ex beneficie debet alterius veritatis manifestacionem. Ideoque veritas est virtus amissa justitia. Et quia homo est animal sociale, naturaliter debet alteri id, sine quo societas servari non posset. Non autem possunt homines ad invicem convivere, nisi sibi invicem credentes, tangam sibi invicem veritatem manifestans. (Inquit S. Thomas secunda secunda, quast. 109. art. 3.) Nobiles mulieres, que pietatem prouident, & ad sacram Eucharistiam frequenter accedunt, ac nihilominus cognit domesticos, ut his, vel similibus occasiōibus mentione, a frequenti Communione prohibentur censes a Sacerdotibus, qui eorum conscientias moderantur, nisi prava illius confundentis virtus, qui tenetur, emendare voluerint, scilicet studierint. Tot enim mendaciorum auctores sunt, & confesse, quo a suis domestici profiteruntur. Sed, (inquit) adversa quandoque valetudo, interdum negotio, & occupationes seriae, iusta impedimenta sunt recipienti perfonas, que non audeant honeste fatulationis, seu colloqui, recreativae causa, aut ob negotio minus urgentia, interdum ob importunas petitiones. Inanis hæc excusat est. Si enim revera sunt impedita, ut non recte valeant, id significare, curent adeuentibus: si non sint legitime impedita, visitations, que sunt oneri, ac fastidio, potius admittant, quam mentiantur, aut familiis mendacio impudente. Honestatis, & societatis moralis debitum est, ut veritas proximo dicatur (inquit S. Thomas.) Renuntiant igitur aliquo modo honestati, & societati, qui aquivoctionis artem exercent, vel docent ac propagant. Hanc Moralis Christianis Regulam si difficulter in proximis dixerint, falluntur; non enim difficulter est Veritatem, que Deus est, diligenteribus: immo difficulter est mentiri, quam dicere simpliciter veritatem, S. Gregorio teste, Pat. 2, Pastoralis, Cap. 12. Nd autem est ad defendendum priuatae turis, nil ad discendum veritate faciliter. Nam dum fallaciam suam tueri contantur, duro labore fatigantur. Hinc namque scriptum est: Labor labiorum iporum operari eos. Qui enim nunc implet, rure operari: quia cuius nunc animam per blandam inquietudinem exercit, tunc per asperam reviviscentem premat. Hinc per Jeremiam dicitur: Docerant linguam suam loqui mendacium: ut iniquum agerent, labores ruerunt; ac si aperie diceretur, Qui amici esse veritatis sine labore poterant, ut peccent, laborant; cumque vivere similes ruerunt, laboribus exigas, ut moriantur. Nam plerique in culpa deprehensi, dum quales sint cognosci refu-

giunt, sese sub fallacia velaminis abscondunt: Gregorio Magno in affectione præverat S. Aug. Enarr. in Ps. 139. Laborant homines, inqui, logii, mendacium, nam veritatem tota faciliter loquerentur. Ille enim laborat, qui fingit, quod dicit. Nam qui verum vult dicere, non laboret. Ipsa enim veritas sine labore loquitur. De homine ergo dixit Deus: Me proteger umbraculum tuum, ipsorum reger mendacium ipsorum. Sed ipsum mendacium ipsorum labor est laborum ipsorum. Ecce patrui in iustitiam concepit dolorem, & peperit iniquitatem. In omni enim opera male labor est, & omnis opus malum cogitatum mendacium ducens habet; non enim est veritas nisi in opere bono. Et propterea, quia omnes Laborant in mendacio, veritas quid clamavit: Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati elli & ego reliquias vos. Ipsi est vox clamans ad laborantes. Et in aliis Psal. Filiu hominem ulquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & quartis mendacium? Aperi autem alio psal. 4. 1. loco labor est in mendacio: DOCUERUNT linguas suas loqui jet. mendacium, ut inique agerent laboraverunt. Vale, meque Salvatoris nostri, qui via, veritas, & vita est in vero Sacrificio Corporis, & Sanguinis ejus ad sanctum Altare commendata.

Lutetia Parisorum.

PISTOLA LXXX.

PARENTES, qui secundo nupserunt, forem filiorum ex se: Aliis CIII. quando toro suscepitorum meliorem facere tua conscientia que autem, non possum, quam genitorum ex priore Matrimonio. Aliis CIII. nunc 24.

DILECTISSIMO IN CHRISTO FRATRI ***

Gaviter peccare parentes, qui ob secundarium nuptias. RUM societatem, filiorum ex primo toro suscepitorum educationem negligunt, probatum habes Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis cap. 6. art. 3. Regula 11. His, que ibi scripsit, haec addi velim.

Secundum Juris Civilis præscripte, nec pater, nec mater vel, qui liberos habens ex priore coniugio, ad secundas nuptias convolare, ullo modo potest in gratiam filiorum, qui nati sunt ex posteriori matrimonio, quidquam amplius elargiri, sive per donationem, aut aliam inter vivos dispositionem; sive testamento, codicillo, aut quavis ultima voluntatis dispositione amplius dare, vel relinquere, quam datum, vel relatum ab illo fuerit ex prioris coniugii liberis, cuius quam minimum praे reliqui fratribus datum fuerit, aut reliqua. Ita sancitum est L. Hæc editio, Lib. 5. C. de secundis nuptiis. Quo tamen lex cum hac exceptione intelligenda est, modo jura legitimam integræ serventur posteriores coniugii liberis, si forte minimum anterius matrimonio filio reliqua debitanter secundi tori filiorum legitimam non adaequaret. Parentibus enim liberum arbitrium de bonis suis inter liberos dividendi extensum servatur, dum legitima singulis integra relinquatur. (L. Parent. Cod. De inoficio secessu.) Idem in Gallia editio, Lib. 5. C. de secundis nuptiis. Quo tamen lex cum hac exceptione credentes, tangam sibi invicem veritatem manifestans. (Inquit S. Thomas secunda secunda, quast. 109. art. 3.) Nobiles mulieres, que pietatem prouident, & ad sacram Eucharistiam frequenter accedunt, ac nihilominus cognit domesticos, ut his, vel similibus occasiōibus mentione, a frequenti Communione prohibentur censes a Sacerdotibus, qui eorum conscientias moderantur, nisi prava illius confundentis virtus, qui tenetur, emendare voluerint, scilicet studierint. Tot enim mendaciorum auctores sunt, & confesse, quo a suis domestici profiteruntur. Sed, (inquit) adversa quandoque valetudo, interdum negotio, & occupationes seriae, iusta impedimenta sunt recipienti perfonas, que non audeant honeste fatulationis, seu colloqui, recreativae causa, aut ob negotio minus urgentia, interdum ob importunas petitiones. Inanis hæc excusat est. Si enim revera sunt impedita, ut non recte valeant, id significare, curent adeuentibus: si non sint legitime impedita, visitations, que sunt oneri, ac fastidio, potius admittant, quam mentiantur, aut familiis mendacio impudente. Honestatis, & societatis moralis debitum est, ut veritas proximo dicatur (inquit S. Thomas.) Renuntiant igitur aliquo modo honestati, & societati, qui aquivoctionis artem exercent, vel docent ac propagant. Hanc Moralis Christianis Regulam si difficulter in proximis dixerint, falluntur; non enim difficulter est Veritatem, que Deus est, diligenteribus: immo difficulter est mentiri, quam dicere simpliciter veritatem, S. Gregorio teste, Pat. 2, Pastoralis, Cap. 12. Nd autem est ad defendendum priuatae turis, nil ad discendum veritate faciliter. Nam dum fallaciam suam tueri contantur, duro labore fatigantur. Hinc namque scriptum est: Labor labiorum iporum operari eos. Qui enim nunc implet, rure operari: quia cuius nunc animam per blandam inquietudinem exercit, tunc per asperam reviviscentem premat. Hinc per Jeremiam dicitur: Docerant linguam suam loqui mendacium: ut iniquum agerent, labores ruerunt; ac si aperie diceretur, Qui amici esse veritatis sine labore poterant, ut peccent, laborant; cumque vivere similes ruerunt, laboribus exigas, ut moriantur. Nam plerique in culpa deprehensi, dum quales sint cognosci refu-

Lutetia Parisorum.

PISTOLA LXXXI.

Mendacio suam, vel alterius vitam servare, ac tueri, Christiano non licet. Aliis CIV. que autem 25. nunc 27.

A MANTISSIMO FRATRI ***

SIC aversum a mendacio, ita studiosum veritatis esse debere hominem Christianum, ut nec pro sua, nec pro alterius vita quandoverum unquam, aut equivocationibus, & refractionibus mentalibus, quae proprie dicta mendacia sunt, utatur, probatum habes Libro 4. Theologie nostra Dogmatica, & Moralis, c. 10. art. 3. Regula 6. Id necessari est officii, ac praepicti, non colluti dantur, & perfectionis, confirmare potest S. Justin Martyris pæclaro testimonio, Apologia secunda: Punit (inquit) hoc propter vestram utilitatem disi, quandoquid nobis in promissum est negare dum examinamus; nolumus ergo vitam mendacio. Cum enim aeterna, præcepta deitatis revereatur, damus speram, ut cum Deo cunctorum parte, ac episcopis degere illuc, ubi nulla sensuus peccati rebellio.

Psal. 139.

Jerem. 9.

VARIARUM EPISTOLARUM.

571

Ita factum est, ut qui prius (scilicet ante Christi adventum) in nos graffasnam mutuis cedibus, nunc emori malimus propter Choris confessionem, quam aut mentiri, aut inquisidores fallere: alioquin io prompta erat usurpare illud vulgatum: Jurata lingua est, animus injuriosus est.

Ade egregium S. Clementis Alexandrinus locum Libro 7. Siromatum de viro in Christiana Religionem recte instituto, & secundum Dei legem vivente, quem Gnoicum vocat. Cum ergo, inquit, si ei semper perfusum Deum esse ubique, & erubescere non verum dicere, & falsum dicere cogat, se esse indagare: divina & sui ipsius contentus est conscientia: ideo non mentitur, neque præter passa conventa facit aliquid: neque jurat, nisi exigatur in tormentis... It est etiammodi, ut a timore non redigatur in servitum: verus in sermone, tolerans in labore, nec in ea, que profutus, oratione volens unquam mentiens, & in ea semper ita gerens, ut non peccet: quandoquidem ipsam mendacium, ut quod cum aliquis dolo dicunt, sit, non est sermo eius, sed exercitus ad uitium... Unique ergo veritatis testimonium sibi est solus, qui est cognitio prædictis & factis, & oratione; semper enim in omnibus se recte gerit, & in sermone, & in actione, & in ipsa cogitatione. Hoc est Christiani pietas, & religio. Videant sequivocationem, & refractionem mentalium Patroni, quae ratione eorum opinio cum antiqua illa tradizione convenire poshit. Vale, Frater amansime, Deumque veritatis pro me grare, ne queso remittas.

le, meque diligenter dilige, & Deo me tuis in orationibus commendata.

Lutetia Parisorum.

EPISTOLA LXXXIV.

Lethalis peccati reus est Christianus, qui de fide sua & potestate publica interrogatus taceret.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

*I*nfer alios recentiorum Casuistum erroris merito damnatum ab Innoc. XI. sancte memorie Pontifice Maximo Propositum. Si a potestate publica quis interrogatur, fidem ingenio confiteri, ut Deo, & Fidei gloriolum confundat; taceve ut peccatum non per se non damno probatum habeat Theologia nostra Moralis Lib. iv. Cap. 11. Art.

8. Reg. xv. Adde ad illius Regule firmamentum præclarum Terullianum sententiam, Apologetic Cap. xxi. *Nec fai est illi (inquit) de sua Religione mentiri. Eo enim, quod alius se colit, quam colit, neque, quod colit, & culturam in alterum transfirat, & transfrerat jam non colit, sed se recte gerit, & in sermone, & in actione, & in ipsa cogitatione. Hoc est Christiani pietas, & religio. Videant sequivocationem, & refractionem mentalium Patroni, quae ratione eorum opinio cum antiqua illa tradizione convenire poshit. Vale, Frater amansime, Deumque veritatis pro me misericordiam implora,*

Lutetia Parisorum.

EPISTOLA LXXXV.

Ligibus Principum de solvendis tributis, & vestigialibus, subditis parere tenentur propter conscientiam.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

A MANTISSIMO FRATRI ***

EPISTOLA LXXXVI.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

A MANTISSIMO FRATRI ***

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVIII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXIX.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXX.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXI.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXIII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXIV.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXV.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVI.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVIII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXIX.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXX.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXI.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXIII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXIV.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXV.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVI.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVIII.

Alias C. que autem 25. nunc 26.

Temerarii juramenti rei lune, qui passim, & sine causa per fidem suam jurant.

EPISTOLA LXXXVI.

N.B. CII.
ix autem Confutatines inuiles, & superflua, imo etiam prava; &
erat.
ad 53.
vitiosa, quo modo sine abloenda.

AMANTISSIMO FRATRI.

Confutatines inuiles, & superflua, multos magis praesertim, & vitiosas, recensandas esse, ubi facultas tribuitur, ex S. Aug. docui Libro iv. *Theologia nostra Dogmatica, & Moralis*, cap. 3. art. 3. Regula 36. cuius ad maiorem explicationem addendum est. Hujusmodi confutatines adhortationis potius quam imperii, monitionis potius, quam minis abloenda videri. Prudentia, & mansuetudine singulare tractandi sunt plebis animi; captando fumos occulos, quibus utilis esse possit admittio, & corriptione: integræ denique vita, & eminens virtus esse debet, qui ipsius illud aggreditur. Hanc agendi rationem prescribit S. Augustinus Epist. 22. alias 64. ad Aurelium Carthaginem. Episcopum, de consefationibus in *Memoriam Martyrum per Africam* specie religiosis frequentari soliti. Non asper inquit quantum existimo, non durior, non modo imperiose tollens: magis docendo quam iubendo, magis moniendo, quam minando. Sic enim agendum est cum malitiam, severitas autem exercenda est in peccata paucorum. Et si quia minutar, cum dolore fiat, de Scripturis comminanda vindictam fusuram, ne nos ipsi in nostra potestate, sed Deus in nostro sermone timatur. Ita prius monebuntur spirituales, vel spiritualiter proximiores, quorum anterioritas, & lenitatem quidem, sed infatigantis adhortationibus cetera multitudine franguntur. Ita le gessi S. Ioseph Aug. ut constat ex Epistola illius viginties nona ad Alpinum Thagastensem Episcopum, quam Alecto Benedictini Congregationis S. Mauri antea ineditam publici juris, fecerunt in postrema Editione Patiensis Augustinianorum operum.

Ideas Doctor Sanctissimus Lib. 3. *Contra Episcopum Parmenianum*, cap. 2. docet, quomodo, & quando corripundis sit multitudine viri, & pravis conseruandis implica. Turba autem iniquorum (inquit) cum facultas est in populis promendi sermonem, generali obfusione ferienda est, & maxime si occisionem, argu opportunityam proibuerit aliquod Domini flagellum desuper, quod eos appareat pro suis meritis populare. Tunc enim aures humiles probet emanatoria sermoni calamitas auditorum, faciliusque in genitum confundi, quam in membra resistendi affixa corda compelli. . . Quanquam etsi nulla calamitas tribulatio nis premat, cum facultas daret, utiliter consilium in multitudine multo: nam sicut separata favere, sic in ipsa congregata exigua genere confluere;

Haec Christianæ, Pastoralis prudenter leges iis, qui Ecclesie præsum, animaque regunt, observande. Vale, meque diligenter diliga, & Dei misericordia commenderi.

Littera Parisorum.

EPISTOLA LXXXVII.

N.B. CV.
que autem
87. erat,
nunc 56.

An bonorum temporali invasorem, & raptorem occidere licet.

ILLUSTRISSIMO ABBATI***

R om, ut opinor, vix posibili contineare, cum ab Anonymo, qui adversus censuram, & declarationem Clerici Gallicani famosum libellum emitis in lucem, me trahividisti in patrocinium dampnatae Propositionis trigeminæ texta de homicidio. Ciste illi Librum 4. *Theologia mea Dogmatica, & Moralis* Cap. 7. Art. 1. Propositiones texta, Tom. 10. pag. 159. Edit. 1. Parif. Propositio (inquit) a Clerico Gallicano damnata, est ipsius Alexandri, afferentes magni momenti bona temporalia defendi posse occisione invasorum, seu furi, aut raptori. Non dubito, Abbas Illustrissime, quin discrimen Propositionis dampnatae a Propositione mea primo statim intuitu animadverseris. Bonæ temporalia, quae sum jactura, & est damnum gravissimum, licetna esse defensione occisiva defendere, ait damnata Propositionis. Autores non definit quantum sit damnum illud, aut quantum illi debet, ut gravissimum censeatur. Unius autem iuratur gravissimum esse, pro unius aucti conservacione regulariter occidi posse, & carent neceteris illi Christianæ Moralis corruptores. Ego vero, quia magni momenti bona conferi debent, explico, ea scilicet, ex quibus vita statu quo conservari, & sustentari penderit. Damnum Propositionis Autores nullam conditionem exigunt, ut bona temporalia defendi possint defensione occisiva (ut loquuntur.) Ego vero duplice conditionem illi necessarium propugno. 1. Ut hujusmodi bona aliter defendi, vel recuperari non possint. 2. Ut servare moderamine inculpatæ tute, raptor, vel aggressor occidatur. De quo moderamine, ne ullam quidem verbum habet propositio dampnata. Ibi porro explicò, in quo posita sit moderatio in isti peccato culpata tute necesse fervanda, scilicet Ut mors furi, liberti, qui aut raptoris non insundatur, quod fieri ultionis libidine,

S. Augustinus
Epist. 155.
alias 52.

Littera Parisorum.

EPISTOLA LXXXVIII.

Refellitur Casuistarum quorundam recentiorum error, Denuo que autem
87. erat,
nunc 56.

CLARISSIMO VIRO***

G ecentiorum quorundam Casuistarum deploranda excitas, damnanda temeritas, qui restrictionibus mentalibus, & equivocationibus its patrocinantur, ut Deum verbis equivocis uti posse, & aliquando usum esse, afferuntur. Unius autem iuratur gravissimum esse, ut auctoritate patrocinante occidente occidatur non erubescat. Hanc alienationem blasphemiam appellare non dubito, Dei quippe veritatem, & fidelitatem injuriosam; ad divini verbi, præceptorum, profissionumque divinarum veritatem in dubium revocandam, viam aperientem.

Scriptura facit aperte repugnam hæc assertio: Joannis 3. 31. 32. 33. Qui de celo venit, super omnes est. Et quod videt, & audiuit, hoc testatur; & testimonium ejus nemo accipit. Qui accipit ejus testimonium, signavit, quia Deus verax est. Joannis 8. 26. Qui me misit, verax est. & ego, qui audiui ab eo, hoc loqueri in mundo. Ad Romanos 3. 4. Et auctor Deus verax: omnis autem homo mendax. Apocalypsis 19. 11. 13. Vocabatur Fidelis, & Verax, & cum iustitia judicat, & pugnat. . . . & vocatur nomen ejus Verbum Dei;

Hanc

VARIARUM EPISTOLARUM.

573

Hunc errorem S. Aug. refellit Libro Questionum octoginta trium, quib. 53. *Summa* (inquit) & perfecta virtus est, neminem decipere, acque illud exhibere, quid dillum sit. Sit in ore veltro, Eli, etc, non, non. Quapropter Deus quidem per se ipsum neminem decipit: est enim Pater Veritatis & Veritas, & Spiritus veritatis dignis tamen dignis distribuens, utrum animis pro meritis & digniscaib, quae sunt in gradibus eorum, ut si quis quam dignus est decipi, non solum per se ipsum cum non decipi, sed neque per talen hominem, qui jam congenerum diligit, & custodiare perficit. Sit in ore veltro, etc; non, non: neque per Angelum, cui non convenit persona falacia, sed aut per talen hominem, qui nondum se hujusmodi cupiditatibus exigit; aut per talen Angelum, qui pro sua voluntatis perseverante, vel ad vindictam peccatorum, vel ad exercitationem, purgationemque eorum, qui secundum Deum renescuntur, in infinitis natura gradibus ordinatus est. Non inque Deus decipit est, quod credo nefarum, & impium esse quis non intelligit?

Certe si Deus equivocationibus uti posset, locutiones aequivas jurando per feme ipsum posset confirmare. Cum itaque Deus imitari perficit hūi hominis, posset hominem uti causulis uti verbis aequivas, amphiboliis, & restringtionibus mentalibus, & eas juramento confirmare: qui errores sunt ab Innocentio XI. Pontifice Maximo damnati Decreto edito die 2. Martii 1679. His exclamatione ficeat cum S. Aug. Libro *Contra Mendacium*, Cap. 12. O ubi etsi fontes lacrymarum, & quid faciemus, quo ibimus? ubi nos oscularibus ab ea Veritate, si non solum negligimus carere mandata, sed audemus impetrare perveraria? Equivocationis porto studiosum ulrum, atem esse intendenti probat invicere hæc S. Aug. sententia Lib. De Mendacio, Cap. 3. Qui aliud habeat in animo, alius verbis, & quibuslibet significacionibus enuntiat, mentitur.

Porro tantum abeit, ut aequivocationem & celo deciderit. Deinceps habeat auctorem, ut contra parentem diabolum agnoscat, qui ex primis usus est, ut primoshomines deciperit, & perderet humanum genus, ut observat Rupertus Lib. 3. in Genesim, Cap. 7. explicans haec tentatoris verba, *Nequaque morte morem inveni*, &c. Nam cum duæ mortes sint, altera anima, & altera corporis, quadam morte non statim erint morituri, scilicet ea quæ animata a corpore dividit. Non enim quis comedenter, idcirco eadem die corporaliter mortui sunt: sed quis comedendo mortem animi submetit eadem die constituerunt, idcirco misericordia Dei corpore mortale facti sunt, ne sicut ipse diabolus, irreconcilables essent, male, & misere vivendo in eternum. *Igitur quemadmodum Apollonius Delphicus fortis solius fuisse in veris ludore ambozignis*, sic iam nunc indebet idem Dñs, & dominum inimicu, & equivocationis mortis nequer absus, odibulum/pophorum maximum. Qui enim sophistice loquuntur, odibulus est. Nihilominus, & esura, que sequuntur, equivocando causa confundit, ac perturbat, alio sensu loquuntur, & alio sua dicta intelligi volent. Scit enim Deus (inquit) quis in quocunque die comedenter ex eo, aperiente oculi veluti, & cœli, utique volens intelligi, quæ claritatem omnis sapientiae, divinitatem quoque, & omnipotentiam. *De inuidis hominibus, rite illi lignum interdixit*. Hor, inquam, intelligi volebat in suo sermone cum sententiis hæc alter eventurum est. Aperientur (inquit) oculi veluti, videlicet in agnitionem veritatis confundit: . . . item cum diceret. Eritis sicut Dñs, falsi utique Dñs, idest, sibi, sequentibusque Angelis apostolis similes illi facere intendebat: cum aliud intelligi vollet in hac promissione sua, cuius nimirum suuferit sanguini, quasi vero venenum mortis committeratur. Nihilominus, & addendo, scient bonum, & malum, hoc mollescitur, ut eos habere faceret & boni perditi memoriam, & malo inventi experientiam, cum hoc aliud vellet intellegi, quod omnia per illum sibum consecutus efficiat scientiam, & nihil es lateret: que profecto scientia felix Dei est. Vides, Vir Clarissime, unde prodditeris ars equivocationis, & quem hæc in re magistrum habent illarum Patroni: & nichilominus discipuli Veritatis videri volunt, & filii lucis, non filii noctis, & tenebrarum. Vale, meque ad sanctum Alatum memineris.

Alias XXXIII.
que autem
79. erat,
nunc 73.

Littera Parisorum.

EPISTOLA LXXXIX.

Regularis professus ab Ordine ejus, parentorio etiam judicio, Superioris eorum queramus requirere, & revictere tenentes ad Ordinem, redemptioque suscipere, mode spee aliqua emendationis in eis affligent.

RELIGIOSISSIMO VIRO***

D e Monachis professis peremptorio justoque iudicio ab Ordine expulsi, in quibus spes emendationis aliquis nra affliger, in finum Religionis matris suæ redire voluntates Episcoporum prescriptis a Jure Canonico finibus circunscrivatur, & facia Synodus Trid. decrevit, ut Omnia fieri oportet, serventur non solum in Monasteriis subiectis, seb. 25. de Episcopo, sed & in aliis quibuscumque. Unum autem ex Mota,

Novitius,
Commentarii.
de Regulari-
nate & Con-
ciliis de
idem.

EPISTOLA XC.

Alias LXIII.
que autem
80. erat,
nunc 74.

Epiſtolas non posset jubere, ut Novitius, que in Monasterio *Capituli* reprobata sunt, ad Professorem admittatur.

ILLUSTRISSIMO PRÆSULI***

S ententiam jubes ut dicam de Quæstione quæ proponit. Amplitudine tua: morem illi geru. In Monasterio (inquit) tuo regimini subditio Virgo nobilis ad habitum regularem ad tuum commandationem recepta est. Labente probationis anno, quem accurate, ac religiose pergebat, Monachus plerisque dispergit, quorum voluntas sive a Novitio abalienata est, ut quavis ipsam ab Professione admitti velles, ac juvenes te ramam in Capitulo Sororum proposita, ut in duodecim vocales erant, sex suffragii rejecta. Abbatissæ, & Sanctimoniales quinque coram Amplitudine tua proelectantur sive receptam, digramque ex probatio ne iudicantur, que ad Professionem admittatur. Confitebitur uero propulsus: a pluribus in eam sententiam iustum est, Te juvere posse, ut nobilis Virginis vota recipiantur ab Abbatissæ, quæ professionis velum imponatur: si vero Abbatissæ, nullus utique suffragio possit: amplitudinem tuam ipsius vota recipere posse, negligentiam eius supplendo, ut colligere sibi vice ut ex Cap. Sicut, Ext. De suffragia negligencia Professorum. Nec veritatem tibi vis diffimularti. P. l. ne ego diffimulare adulationis veritatem dicamus, ac propagemus.

Nulla in ea specie negligencia esse videatur Abbatissæ, & Conventus, quæ impaire possit amplectere tua Religiofina, Monialium recepto, etiam in Monasteriis non exceptis, jure communis spectat ad Abbatissam, & Conventum, ut colligitur ex Cap. Si ad solam. Tit. De Regularibus, in Sexto: & si major pars Capituli, Postulantem aut Novitiam, rejicitur, Abbatissæ non potest illam recipere ad habitum; vel ad Professionem: quia Omnis appellativa res mala prævalere semper, & cum consequi debet effectum quid a majori, & minori parte Capituli fuerit constitutum ut decet. Innoc. III. Cap. Cum in eisdem, Ext. De his, que sunt a majori parte Capituli. Jubare igitur non potest amplitudinem tua, ut Abbatissæ nobilis Novitiae vota recipiat, nec ea renuere recipere potes, cum auditoriis Episcoporum prescriptis a Jure Canonico finibus circunscrivatur, & facia Synodus Trid. decrevit, ut Omnia fieri oportet, serventur non solum in Monasteriis subiectis, seb. 25. de Regul.

115

APPENDIX PRIMA

Sublata ipsis est Constitutione S. Pii V. que incipit, *Dic cori*, de clausura Monialium. Et ita saepius declaravit sacra Congr. tam Conc. Trid. quam Episcoporum, & Regularium: quia eriam transeundi licentiam non concedit, nisi adjectis conditionibus infra scriptis, videlicet: dummodo Superiorius primi Monasterii, & Monilium transferendrum accedit afflensus: & non antea ab eodem Monasterio Moniales egrediantur, quam conterat alterum Monasterium ad receptionem illarum paratum esse, & in eo caputarietur, ac per secreta suffragia sint receptae: ut datum a certiori Monialibus praestari solitum perlungat: ipsaque translatio fiat confangenciis, gravibusque matronis, & his deficiensibus, satis pisi, honestissime perfonis comitatus: atque ab uno ad aliud Monasterium absque diverticulo: rhaeda clausa, vel faltem eundem Monilium velato vultu, & ex modestia, que sponsa Christi dederit, recta procedatur, nullib[us] pertinaciter nisi hospitiis causa apud honestas personas, vel ubi Monasterio Monialium reverenter, apud easdem Moniales, quis, accedente Ordinarii loci licentia, benevolas inventare recipere: ac deum omnis ipsi spes ad primum Monasterium redeundu[m] penitus ablatu[m] censeatur. Ita saepius Roma judicatum referit vir Canonici Juris conflictus Propter Fagnanus, ad Cap. Recolentes, Ext. De statu Monachorum. Vale, mei tuis in Sacrificiis memor.

Littera Parisorum

EPISTOLA XCIV.

Alias
LXXV.
que autem
94 erat,
nunc 65.

Novicius; qui probationis anno integre expleto in paternas ales cum Superiorum licentia se contulit, ibique per annum moratus est, donec ex morbo diffisi, & diuersu convalesceret, ad Professionem admittendus est abque Probationis protractione.

RELIGIOSO VIRO ***

De tua ad Provincie Monastice Praefecturam electione gratular ob virtutem, observantie regularis studium, ac prudentialia, que te Fratrum regimini partem faciunt. De Fratre Anfelmo, qui peracto integro Probationis anno, gravi morbo corruptus, non emissa professione, nec habita religioso dimilio reddit in paternam dominum, ubi cum per annos alterum mansisset, recuperata valetudine ad Conventum *** reveritus est, ac supplicavit, ut ad Professionem admittetur: confessus non debet ab illo exigi, ut novum probationis annum incipiat, & persigat, sed statim professionem emitte posse, nisi conditio Religionis: aut professa sit immutata. Sic in similibus casibus respondit facta Congregatio Concilii die 27. Febr. 1567. & die 12. Febr. 1582. ut reberit Fagnanus in cap. *Proibitione Ext. De Penitentiis, & remissionibus*. Anno solidi menses Fratris Anfeli expertus est Ord[inis], ipseque Ordinis auerterites pariter est expertus, ac Regulari, Constitutione admissum obser-
vavit in Domo regularis observantie Novitiorum initiatione definita secundum Clementis VIII. & Urbani VII. Decreta. Nova igitur probationis, aut probationis prorogationis non est opus, nec Ordini, nec ipso Novitio, siquidem, ut habeat Regula Juris in Sexto. *Eum*, qui certus est, & certior alius non reportat. Ubi Glosa: *Est hoc regula* (inquit) *in argumentum, & questionem, quaqueratur, an is, qui ingressus Religionem per anni exercit, & iterum tandem Religionem ingrediatur, an debet habere annum: & fatus videtur, quod non, per hanc regulam, nisi conditio persona, vel religionis mutata est. Et hoc tenet Barthol. Briz, in *Questionibus suis*, in *Quaestiones*, que incipiuntur. Alius intravit in Monasterium. *Ei* enim Guillermus in *Speculo de statu Monachorum*, vers. 38. Vale, mei ad Altare Domini memor.*

Littera Parisorum

EPISTOLA XCV.

Alias
LXXVIII.
que autem
95 erat,
nunc 66.

An & quatenus licet transiit ab anteriori Ordine ad maiorem.

RELIGIOSO VIRO ***

Quod a me rogas, consilium, utrum a nostro FF. Praedicatorum Ordine ad Cluniacenses non reformatos transire possit Pontificia dispensatione feras, fraternitate caritate non moratur. In qua vocazione vocatus es, in ea mane. Vereor ne propositum illud transiit tui ad Ordinem minorum Spiritu Dei non sit, quo dirigente facta Synodus Trid. Sessione xxv. Cap. xix. De Reformatione Regularium, decrevit, ut Nemo Regularis cuiuscunq[ue] facultate vigore transiatur ad Laxiorem Religionem. Quia, quam vero summi Pontificis dispensatione fiat hujusmodi translatio, illa ut non potest Regularis vita conscientia, nisi justam causam eius Sanctitati exposuerit. Si enim ut mollius vivat, vel ut Dignitates, & Beneficia consequatur, vel ob similem rationem cupiditat, carnisque desideriis fa-

centem, ad Ordinem remissioris; ac mollioris disciplinae transiit, gravis peccati reus est, nec illi Pontificia dispensatio ad vitandas futuras vita penas suffragat. Nec infirmities, ac debilitas corporis, qua strictioris vita iugo fero imparent facit, omnino sufficiens ratio videtur translatio, si in Ordine strictiori fraterna caritate procurantur infirmi, ac debiles, ut sit in Ordine sancti Dominici. Non vero docet, Religiosum Virum, qui strictioris disciplinae institutio proficiens est, ut carmen suum cruciligeret, infirmatissime, ac debilitatis specie ad laxiorem Ordinem transire: immo salvi anima eius expedit valeundum sacrificium ostendit Deo, & gloriatur in infirmitatibus suis, ut inhabet in illo virtus Christi.

Veramenta si quis in eo proficiat Ordine est, in quo infirmi non procurantur, ut oportet, nec ipsum infirmatissime provideri facile potest, tuta conscientia transiit ad Ordinem minorum, secundum S. Thomam secundum Quaest. clxxix. Art. viii. Postea, inquit, aliquis laudabilitate de una Religione transire ad aliam triplex ex causa *** Tertio proper infirmatissime, vel debilitate, ex qua interdum presenti, quod non potest aliis arbitris Religiosi statua servare, posset autem servare statuta Religionis laxioris. Sed hoc in specie obsinenda est facultas a Superiori Generali Ordinis, a quo fit transitus, infirmitate, vel debilitate, que austerior illud vita genus ferre non possit, duorum Medicorum testimonio probata. Ostinendum estiam confusus Superioris Generalis Ordinis, ad quem fit transitus, qui benevolam receptionem in aliquo Cœnobiorum suorum promittat. Secundum hanc postulanda est dispensatio, & breve translationis a Summo Pontifice. Denique transiendum est immediate ab uno Ordine, & monasterio, ad alium, sine divagatione, & infra tempus brevi Apostolico prescrupum. Addicemus, necessaria requiri ut Ordo, seu Congregatio, & Monasterium, ad quem migrat vita Religiosus, relaxata non sit in iis, que spectant accurateam votorum observantiam, que cum ita sit Religioso sunt essentialia, dispensationem non recipiunt: quantumvis observantie Regularis abundantiam, jejuniorum, vigilium, & similes, Ecclesiæ indulgentia remitti possint. Vale, mei tuis in Sacrificiis memor.

Littera Parisorum

EPISTOLA XCVI.

Alias
LXXIX.
que autem
96 erat,
nunc 67.

Urum Religiosi viventes in Monasteriis, in quibus relaxata est observantia regulari, transire tenentur ad alios conventus fratris obseruantia, aut observantia regulares abstinentias, ac jejuniorum sordis imple.

RELIGIOSO VIRO ***

De Questione Morali, quam super propositali per litteras, hac mes sententia est: Religiosi viventes in Monasteriis, in quibus remissa, & relaxata est Disciplina regularis, ad alios Conventus, in quibus viger strictior observantia, migrare, aut abstinentias, & jejunia Monastica, & alia, que vicum exteriorum, velutum, & communem conversationem spectant, scilicet implere non tenetur, sed fas est, ut paratus habeant animum ad reformacionem scripti, & Superiores disciplinam regularem instaurarent: interimque vota fideliter observent. Quamvis enim consuetudo obligacionem ex Religiosa Professione ortam non solvit, suspendit tamen quadammodo eas observantias, que ad votorum substantiam pertinent: præfertur si absque nota singularitatem, absque perturbatione fratrum, absque scandalo, & tumultu non possint observari, & aliquando ex eorum reatum reatum culpa non inducat, sed pene dantata faciat obnoxios, quam Superiorum conventionis remittere conlectur. Sic fere Monachos in Monasteriis solitudo disciplinae viventes excusat S. Bernardus in *Apologia ad Guillermum Abbatem*, Cap. vii? Sub hac remissa abbas Cinquiti tam fere ubique sic pro ordine sententia, fere iam ita ab omnibus sine querela, argue irreprobabiliter observantur, quantum dicimur. Nonnulli quippe his omnibus tangunt non utentes usitatu, & id autem cum nulla offensa, aut cum minima. Aliquamque hic agit ex simplicitate, aliquanti ex caritate, aliquanti ex necessitate. Quidam namque simplicitate ista tenent, quoniam sic eis precipit, parati alter agere, se alter præcepterit. Quidam autem non discorderet videntur ab his, cum quibus habent sententias in his non sicut libidinem, sed aliorum pacem. Alii vero quia resipere non volunt multitudini contradicunt, qui hac uite tanquam pro ordine liberae vocis defendunt: & quiescunt aliquo (proutratore docet) refringunt, vel mutare incipiunt, illi mox tota autoritate resistunt.

Et Epistola vii. ad Adam Monachum: *Quid me vis* (inquit) *odisum facere malis milibus sanctorum*, qui sub nostra professione non nostro conversantes more, tamen aut sancte vivunt, aut beate defuncti sunt? Non ignoras, quod reliquias fibi Deus septem millia. vivorum, qui non envierant gena sua ante Baal. Audi ergo, amule ca-

VARIARUM EPISTOLARUM.

tumulator, aspergula: Dixi, cur de aliis Monasteriis ad nos venientes recipiendas co[n]suerim? Namquid non venientes dannaverit? Exclusi illi, non ictos accuso. Soli sunt invidi, quos excusare nec vole, nec vicos quibus excepti, si quis ectorum ad Regula cupiat transire puritatem, sed proper scandalum non audeat, aut certe etiam ob etiam corporis infirmitatem patet, quia non peccat, dum tamen in suo fidei loco sobrie, & juste, & p[ro] conservari. Nam si quis ex more Monasterii minus forte distinxit quam Regula constituita videtur, observare compellitur, excepit, hoc forsitan, aut illa caritas, qua confundat migrare ad melius proper scandalum, juxta illud, *Caritas operis mulierum*, *videtur peccatorum*, *aut illa humilitas, qua confusus propria infirmitatem, se reputat imperficiatum; siquidem*

1. Pet. 4. & de ipsa conscriptum est: *Deus humilis dat gratiam.*
2. Iac. 4. Tonus ambulans, qui S. Bernardi consilium sequitur.

Littera Parisorum.

AliasLXXXI.
que autem
97 erat,
nunc 81.

Superior regularium subditis suis utriuslibet sexus permittere non potest, ut pecuniam habeant.

RELIGIOSISSIMO VIRO ***

Acepsis a te litteris, & proposita Questioni respondere quod dies aliquor moratus fin, siue valetudo facit. Morum hodierna die compensabo, tuisque votis cumulate satisfactio. Quarebus urum Superioris permittere subditis possit aliquod pecunii genus, vel in Monasterio tam virorum, quam mulierum, cura sua, aegregiūni, & communitate.

Superiorum quemque Regularium, sive immediatum, sive imparem, sive subditis Regularibus utriuslibet sexus, permittere non posse censeo, ut proprium habeant. Propriu[m] vero nomine pecunia intelligo, quod sit in domino, & potestale habentis, de quo vel de cuius fructibus possit pro arbitrio disponere independentem a Superioris consensu. Id Prelatum Regularibus sive subditis permittere, ut tolerante non posse, ex eo confit, quod efficit voti, religiose faciliter pauperis advenit, adeoque in lethali peccati, & damnationis flacu Monach, ut Religio quicunque vivit, aut Sanctorum, qui proprium habent, ut ex SS. Patrum testimoniis, factis Canonibus, & Regulari omnibus. Monasticis competit et. Tibi fatis erit in representante Cap. Cum ad Monasterium, Ext. De statu Monachorum, quod Innoc. III. respofsum est. Problematis queque directe in virtute obediencia, sub oblatione divini iudicii, ne quis Monachorum proprium aliquo modo possit: sed si quis aliquid habent proprii, votum in continentis reficit. Si vero post hoc præceptum aliquam fuerit deprehensa habere, regulari monitione præmissa, de Monasterio expellatur, nec recipiatur alterius: nisi paucis secundum Monasticam disciplinam. Quod si proprietates quodcumque inveniuntur in morte, ipsa cum eo in signum perditionis extra Monasterium in Bergulmum subteritur, secundum quod B. Gregorius narrat in Dialogo se fesse. Unde si quidam alii aut fuerit specialiter definitio, non presumat illud accipere, sed Abbat, vel Prior, vel Clericus assignetur. Nec sicut Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo Monacho dispensare: quis adhuc propriatis, sicut, & custodia castitatis, ad eam annexa Regula Monachalis, ut contra eam non summus Pontifex possit licentiam indulgere.

Et Cap. Monachi, sive codicis Tit. quod ex Conc. Later. generali sub Alix. III. deproprium est: *Qui vero pecuniam habent, nisi ab Abbat fuisse ei per iniuriam administratio permisit, a communione removetur Alterius*, & qui in extremis cum pecunia inventus fuerit, & digne non pauperis, nec obliquo pro eis fuit, nec inter Fratres accepit sequestratum: quod etiam de universis Religiosis præcipuum observatur. Abbas autem qui diligenter ita non eaverit, Officii sui justitiam se noverit incursum.

Ideo confirmat facta Synodus Trident. Cap. 11. Secc. xxv. De Regularibus, & Monialibus, cujus hinc sunt verba: *Nominis Regularium tam virorum quam mulierum, que proprietatis, bona immobilia, vel immobilia, aut pecuniam, prævenient, consueta, etemynas, sive ex concionibus, sive ex legiōnibus, aut pro Missis tam in propria Ecclesia quam ubique celebrandis, alluce illorum iusto labore, & causa, & quicunque nomine acquisita, etiam subtilia consanguineorum, aut piorum largitione, legata, aut donationes facient, tanquam propria, aut etiam Conventus nomine possidere possit: sive ex omnia statim Superiori tradantur, Conventusque incorporei, & illorum administratio, vel ministeriorum pecuniam corredare, aut communem in communem usum convertente.*

Idem confirmat facta Synodus Trident. Cap. 11. Secc. xxv. De Regularibus, & Monialibus, cujus hinc sunt verba: *Nominis Regularium tam virorum quam mulierum, que proprietatis, bona immobilia, vel immobilia, aut pecuniam, prævenient, consueta, etemynas, sive ex concionibus, sive ex legiōnibus, aut pro Missis tam in propria Ecclesia quam ubique celebrandis, alluce illorum iusto labore, & causa, & quicunque nomine acquisita, etiam subtilia consanguineorum, aut piorum largitione, legata, aut donationes facient, tanquam propria, aut etiam Conventus nomine possidere possit: sive ex omnia statim Superiori tradantur, Conventusque incorporei, & illorum administratio, vel ministeriorum pecuniam corredare, aut communem in communem usum convertente.*

servanda pertinent, fideler obseruat, mandat h[oc] synodus omnibus Monachis, & Monialibus, Religiosisque diligenter pauperis votum, tanquam insufficiens envidiam, & dulcisima quatis causam custodiant, neque proprieatis via violent. Cavant igitur, ne quid pecunia, aut alterius res sibi ita retinant, vel retinere desiderent, ut Communitate nolint esse communis, neve ad pecuniarum usus etiam uti possint sine Superioris consensu.

Cap. 10. Ut autem huic peccato via obvia eatur & mandat sancta Synodus omnibus omnium Ordinum Superiorum constituita videtur, observare compellitur, excepit, hoc forsitan, aut illa caritas, qua confundat migrare ad melius, sive vestimenta quibusunque necessaria administraret, sed si vestitus omnis, ponit, ac vestitus, & quicunque necfatuus fuerit, decenter, & pro rati populi, eis portigatur . . . Omnis illa pecunia, vel res, quam Monachus, vel Monialis acquirere sive labore, sive industria, sive amicorum liberalitate, sed denique qualibet alia occasione possit, Superiori mox tradatur, ita ut ad nutum eius tanquam res communis expendatur.

Cap. 11. Et quo dies omnia faciliter, diligentius, nec non ab igne ratiocinare observare, præcipit sancta Synodus cunctis custodiis Monasteriorum, ex utriusque Superioribus, quatenus secundum Regulam, ac Majorum instituta benigna nec placide subministrant omnia in universum, que sibi subditis necessaria fuerint, & convenientia, ne inferioribus anfan prolabant detrimeni vescunt pauperis votum: & superioribus, & non subditis necessaria existentibus, ad quia quidem si negligentes existentur, admensis a suo Superiori omnino compellantur.

Conc. Mediolanensis I. sive S. Carolo Borromeo 1565. Confut. P. 3. Cap. viii. statut, ut in omnibus Monasteriis communiter vivant, ut a sacro Trid. Concilio decreatum est. Neque quidquam inter eas differat, & securitate velut, ut possit, aut possit habatur, quemadmodum nonna privata rerum possit, & re, & verbis tollatur, omnis etiam supervacuus, & inane rerum usus . . . Neque ultra sit, quia quidquam possidat, aut adducat ut proprium, etiam ut necessitate concessum sit.

Omnes itaque Monasterii preventus, cuiuscumque generis sunt, eleemosynas etiam, & quibusque ex laboribus, libeltate, præstare, legata, & bona mobilis, & immobilia, que rebus rebus relata, vel alia quibus causa obseruerint, a singulis Monachis ad communem Monasterii utilitatem conferantur. Præfata vero pro sua prudencia, & humanitate ex illis ipsiis etiam necessaria possit, ut quicunque vivit, & in specie rerum, Personas autem vitales, aut rebus permanentibus, ut possit, ut ratione officiorum, vel ministeriorum pecuniam corredare, aut conservare, etiam in pie usus convertente ratione in communem usum convertantur.

Trid. Conciliis Decretus de Regularium paupertate renovant, & executioni mandari decreverunt Conc. Rhomagense 1581. Tit. De Monasteriis, Num. xi. Rhemensis 1582. Tit. De Regul. & eorum Monasteriis, Num. x. Burdigalense 1583. Cap. xxv. De Monasteriis, §. Nulli, Burchester 1584. Tit. xxvii. Can. xvi. Aachen 1585. Tit. De Monasteriis, §. Religiosi, & §. Confusio Aquileiensis 1586. Cap. 19. De Monasteriis, in quibus proprietas exultat, & omnis officio corrupta, servent illarum omnium communio, que nihil habet, & omni nihil defit, quia in eis rerum etiam habet. Si quid enim est, hoc habet non sicut, nec affidat, quia quidam dices in opere omni Monasticali dem, & vitam Pastoralis prudenter, & vigilante inveniatur.

His adde Clementis VIII. Pontificis Maximi Decretus, in executione factorum Canonum, & in primis Trid. Conciliis, præcipit, *No ullus ex Fratribus, etiam si superius* (sic) *superioris, mandari decreverunt*. Conc. Rhomagense 1581. Tit. De Monasteriis, Num. xi. Rhemensis 1582. Tit. De Regul. & eorum Monasteriis, Num. x. Burdigalense 1583. Cap. xxv. De Monasteriis, §. Nulli, Burchester 1584. Tit. xxvii. Can. xvi. Aachen 1585. Tit. De Monasteriis, §. Religiosi, & §. Confusio Aquileiensis 1586. Cap. 19. De Monasteriis, in quibus proprietas exultat, & omnis officio corrupta, servent illarum omnium communio, que nihil habet, & omni nihil defit, quia in eis rerum etiam habet. Si quid enim est, hoc habet non sicut, nec affidat, quia quidam dices in opere omni Monasticali dem, & vitam Pastoralis prudenter, & vigilante inveniatur.

Idem confirmat facta Synodus Trident. Cap. 11. Secc. xxv. De Regularibus, & Monialibus, cujus hinc sunt verba: *Nominis Regularium tam virorum quam mulierum, que proprietatis, bona immobilia, vel immobilia, aut pecuniam, prævenient, consueta, etemynas, sive ex concionibus, sive ex legiōnibus, aut pro Missis tam in propria Ecclesia quam ubique celebrandis, alluce illorum iusto labore, & causa, & quicunque nomine acquisita, etiam subtilia consanguineorum, aut piorum largitione, legata, aut donationes facient, tanquam propria, aut etiam Conventus nomine possidere possit: sive ex omnia statim Superiori tradantur, Conventusque incorporei, & illorum administratio, & que communis inde vitam, ac vestitum omnibus suppedari possit. Neque Superioribus, quicunque illi sint, usulo patto licet eidem Fratribus, aut eorum alieni bona stabilitas, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, & executionem mandari juberunt Concilia Provincialia Trid. facta. Cameracense anno 1585. Tit. 18. De Monasteriis Virorum, & Mulierum, Cap. 9. Cum sacroficiis Synodus Tridentina, & aximonia præceptis ea, quae ad communem vitam, vitium, & vestitum con-*

Natal. Alex. Theol. Tom. II.

Fra-